

Regnskapsrevisjon

Trøndelag fylkeskommune

Knut Tanem

1

Presentasjon RMN

2

Revisjonsteamet

3

Revisors oppgaver

4

Strategi for 2023-regnskapet

5

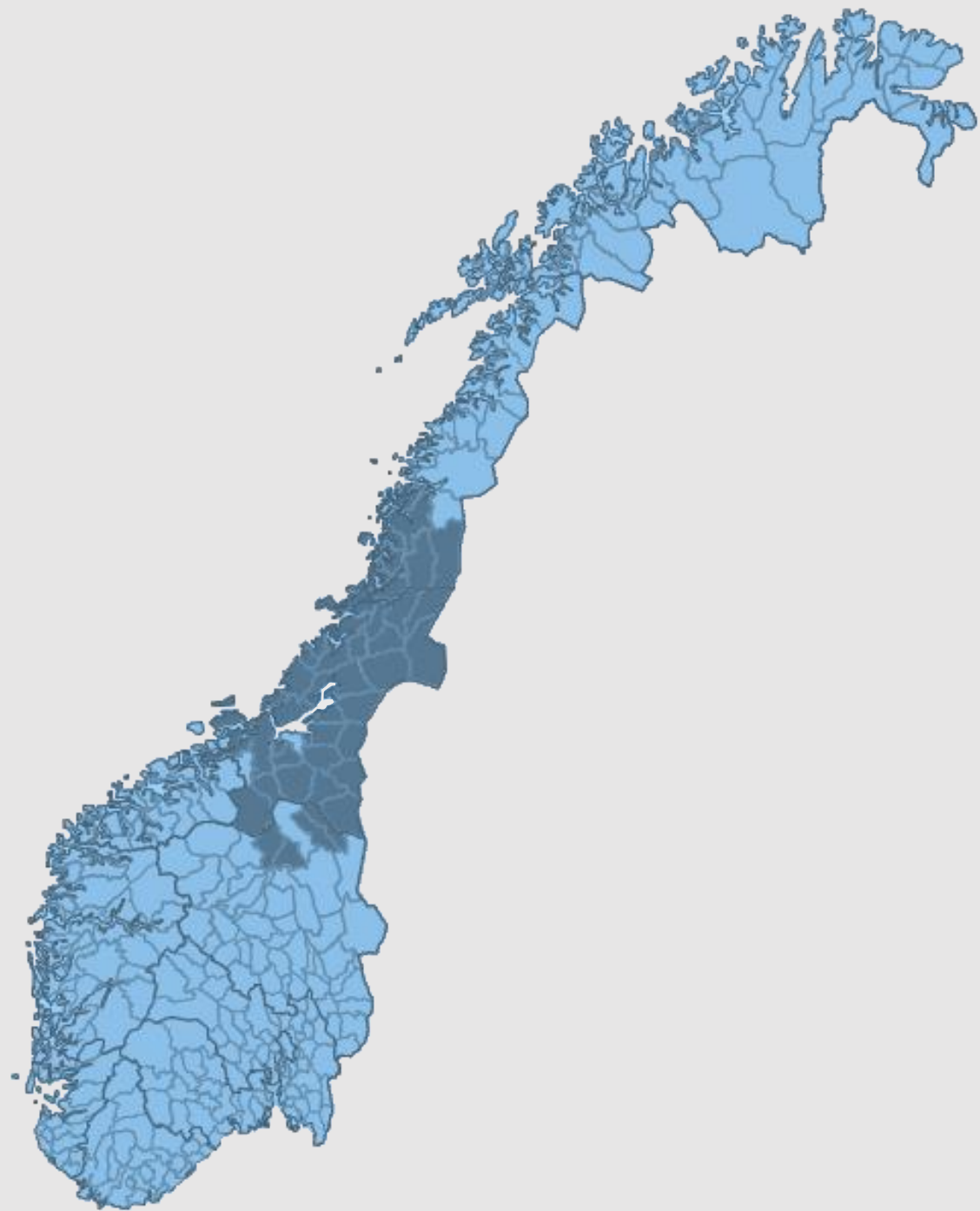
Etterlevelseskontroll

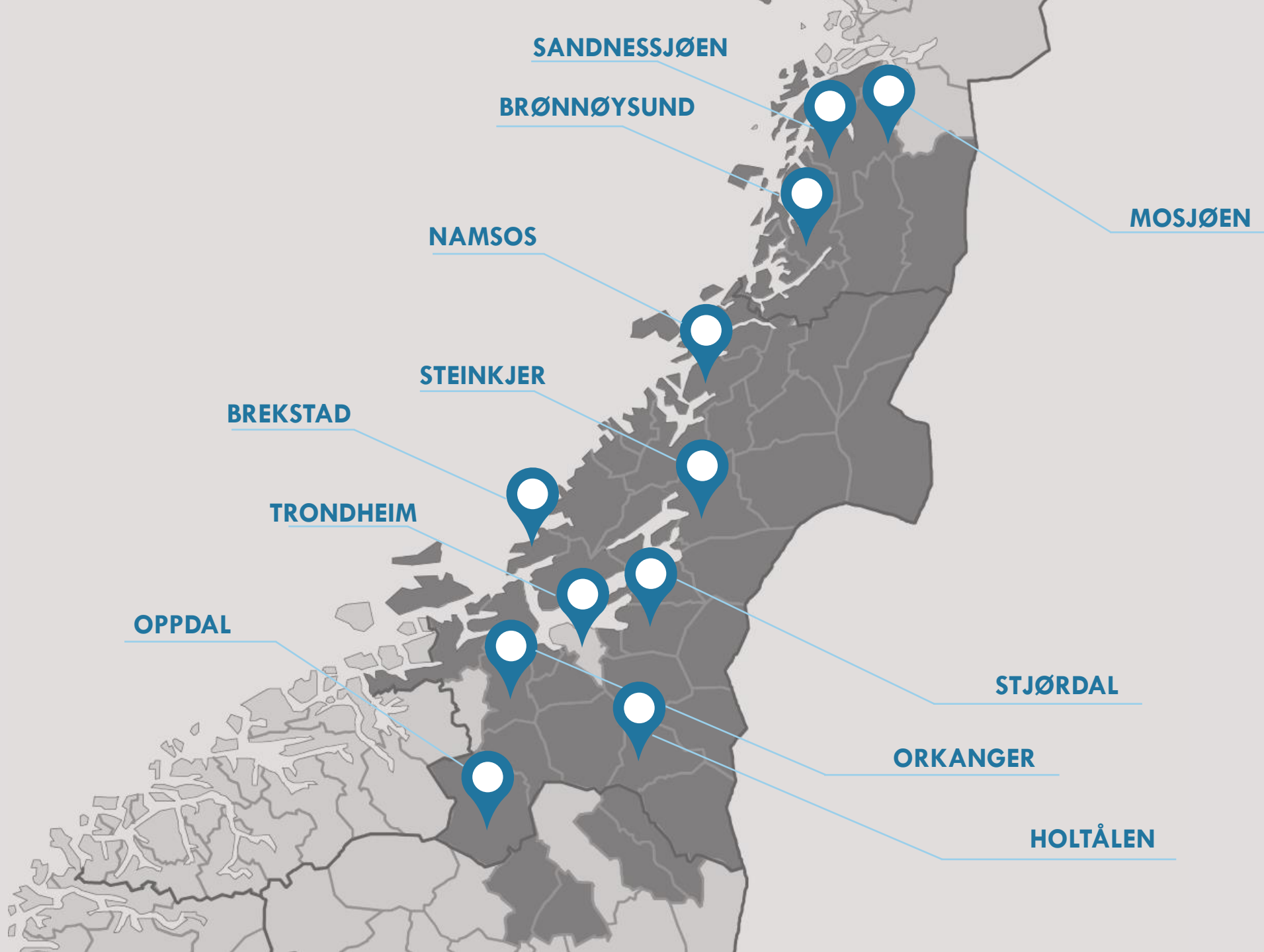
RM Revisjon

Midt-Norge

- Bidrar til forbedring

54 kommuner og 1
fylkeskommune er
medlemmer i RMN SA.

Riv Revisjon

Midt-Norge

2022-TALL

48 ansatte

54 kommuner og 1 fylkeskommune

39 forvaltningsrevisjoner

289 revisjonsberetninger

27 eierskapskontroller

2 undersøkelser

TEAM TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

Knut Tanem
Oppdragsansvarlig
regnskapsrevisor

Gunnhild Ramsvik
Regnskapsrevisor

Gunnar H. Haugum
Regnskapsrevisor

Kjell Rune Stavang
Regnskapsrevisor

Merete M. Montero
Forvaltningsrevisor

REVISORS OPPGAVER

Kommuneloven § 24-2

Regnskapsrevisjon

Forvaltningsrevisjon

Eierskapskontroll

Forenklet etterlevelseskontroll

Egenvurdering av uavhengighet:

Trøndelag fylkeskommune

Kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon §16- §19 setter krav til revisors uavhengighet. Kravene er beskrevet i bestemmelsene. Dette dokumentet beskriver revisors egenvurdering og skal ivareta krav i forskriften.

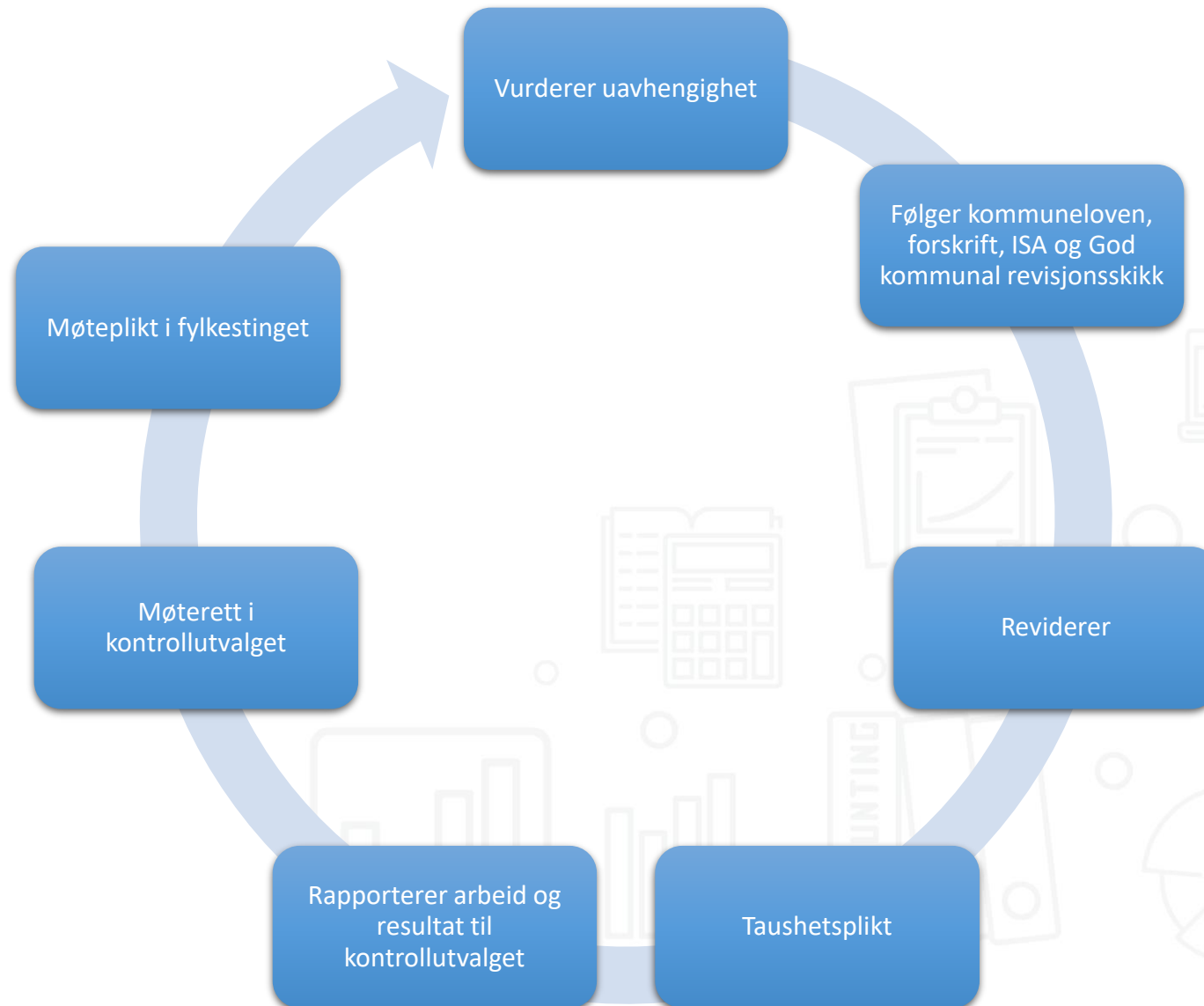
Ansettelsesforhold	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet
Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem i styrende organer i noen virksomhet som Trøndelag fylkeskommune deltar i.
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har en slik tilknytning til Trøndelag fylkeskommune at dette har betydning for min uavhengighet og objektivitet i utførelsen av revisjonsoppdraget.
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Undertegnede bekrefter at det ikke er ytet rådgivning eller andre tjenester overfor Trøndelag fylkeskommune som er av en slik art at dette kommer i konflikt med denne bestemmelsen. Før slike tjenester utføres, vurderer revisor rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom revisor konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriftens § 16, utfører revisor ikke tjenesten. Hvert enkelt tilfelle vurderes særskilt. Revisor vil kunne besvare spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Slike veiledninger skjer med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.
Tjenester under (fylkes)kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	Undertegnede bekrefter at det ikke ytes tjenester overfor Trøndelag fylkeskommune som hører inn under fylkeskommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Revisjon Midt-Norge SA opptre som fullmektig for Trøndelag fylkeskommune.
Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til min uavhengighet og objektivitet.

Steinkjer, 10. august 2023

Knut Tanem
oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

HVORDAN JOBBER REVISOR?

HVA REVIDERES?

Årsregnskap

Årsberetning

Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

Bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil

HVA ER REVISJON?

- Risikovurderingshandlinger
- Sette en vesentlighetsgrense
- Utførelse av handlinger for å innhente bevis for at beløp og opplysninger i årsregnskapet er riktige
- Konkludere i revisjonsberetning

REVISJONSSTRATEGI 2023

- Risikovurderingshandlinger
 - Erfaring fra tidligere år
 - Årsbudsjett 2023 og møtereferater, perioderapportering
 - Kartlegging av rutiner og systemer
 - Møte med ledelsen
- Vesentlighetsgrense ut fra forventning om brukernes behov
 - Brukes for å beregne hvor mye vi må kontrollere
 - Brukes i konklusjon om årsregnskapet

Hva er utført p.t.

- Risikovurderingshandlinger
- Terminvise kontroller for attestasjon mva kompensasjon
 - Utvider kontrollen slik at hele innkjøpsområdet da er dekket
- Tester kontroller
- Kontroller på lønnsområdet
- Veiledning

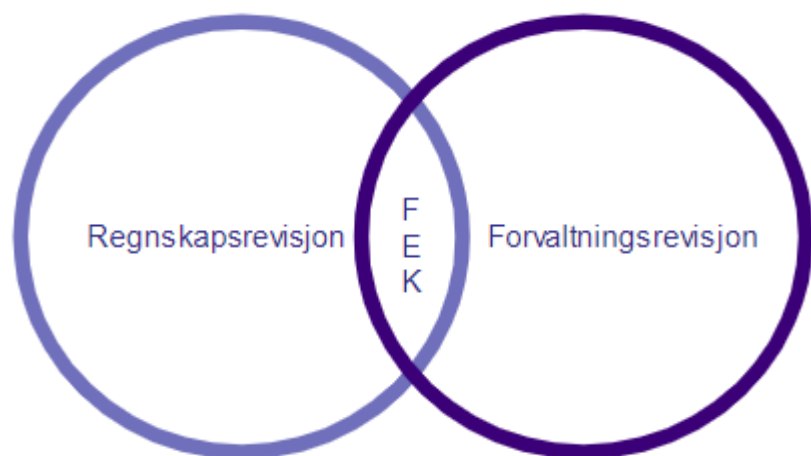
FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL

Kommuneloven § 24-9

Se etter at økonomiforvaltningen følger bestemmelser og vedtak

- ✓ Basert på risiko- og vesentlighetsvurdering
- ✓ Vurderer brudd på lov, forskrift eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning
- ✓ Skriftlig uttalelse til KU senest 30. juni

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

Sentrale begreper

- Begrenset ressursbruk
- Moderat sikkerhet
- Kvantitativ vesentlighet
- Kvalitativ vesentlighet
- Etterlevelse
- Økonomiforvaltningen

Forebygge svakheter og bidra til å sikre at fylkeskommunen følger sentrale bestemmelser og vedtak på økonomiområdet

God økonomiforvaltning, åpenhet og tillit til forvaltningspraksis

RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Sannsynlighet	Konsekvens/vesentlighet				
	Ubetydelige konsekvenser	Mindre alvorlige konsekvenser	Alvorlige konsekvenser	Meget alvorlige konsekvenser	Svært alvorlige konsekvenser
Svært sannsynlig					
Meget sannsynlig		Offentlige anskaffelser under terskelverdi	Internkontroll overordnede rutiner		
Sannsynlig	BRF kap 5	Finans passiva	Rutiner for tilskudd overføringsutgifter		
Lite sannsynlig	Finans aktiva Offentlig støtte	Skillet drift investering Forholdsmessig fordeling mva/mva komp	Offentlige anskaffelser over terskelverdi		
Usannsynlig			Oversikt kapitalvarer		

Valgt område og kriterier 1.

Offentlige anskaffelser under terskelverdi

- Blir det laget anskaffelsesprotokoll iht. forskriften § 10-5?
- Er det gjennomført konkurranse iht forskriften § 8-3?
 - Åpen tilbudskonkurranse, eller
 - Begrenset tilbudskonkurranse iht. forskriften § 8-9

Valgt område og kriterier 2.

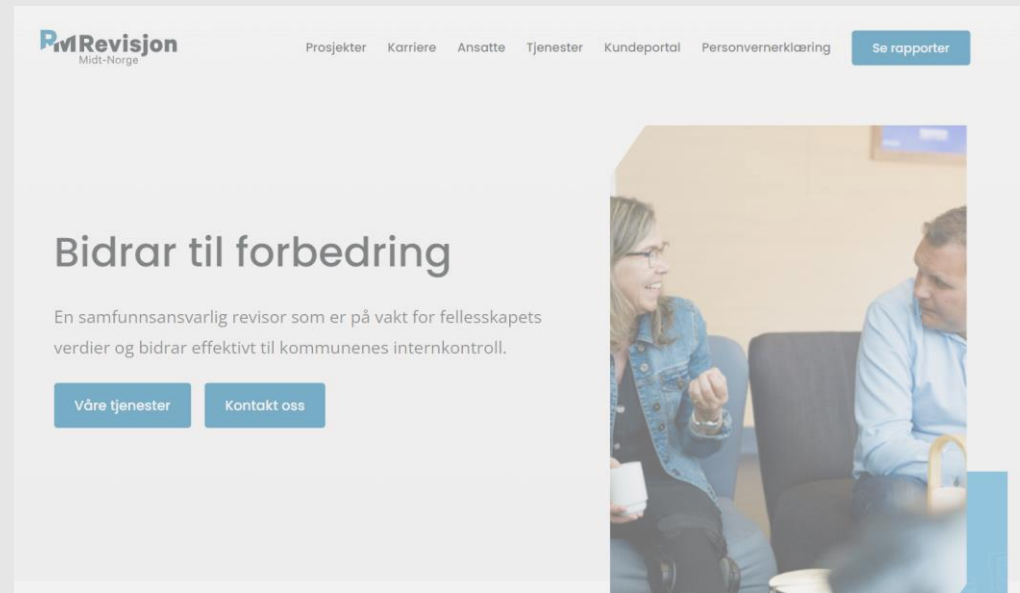
Overføringsutgift uten motytelse/tilskudd

- Følges fylkeskommunens rutiner?
- Er det henvisning til eller vedlegg som dokumenterer grunnlag for tilskudd/ overføringsutgift?

www.revisjonmidtnorge.no

Søk etter rapporter etter tittel,
kommune, år eller tema

Finn maler, veiledere og skjema
for deg som leverer regnskap

Søk etter prosjekt eller prosjektnummer

Avsluttet

Kommune

År

Tema

Konsek

TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Intro om sekretariatet og kontrollutvalgets arbeid
Trøndelag fylkeskommune 21.11.2023

Disposisjon

- Hvem er sekretariatet
- Hva er kontrollutvalgets oppdrag
- Hvem er aktørene i egenkontrollen
- Hvordan jobber kontrollutvalget
- Folkevalgt – rettigheter og plikter

Sekretariatet

- Konsek Trøndelag IKS er et interkommunalt selskap
- Landets største sekretariat med 12 ansatte
- Vi har lang erfaring, bred og sammensatt kompetanse i bl.a. jus, økonomi, samfunnsøkonomi, samfunnsvitenskap, politikk m.m.
- 46 eierkommuner i Trøndelag, Innlandet og Nordland samt Trøndelag fylkeskommune, selger sekretariatstjeneste til Tynset kommune.
- Hovedkontor på Steinkjer, avdelingskontor i Trondheim og Os

Sekretariatet – kontrollutvalgets høyre hånd

- **Administrator:** Praktisk tilrettelegger for utvalgsmøtene
- **Saksbehandler:** Utrede og skrive saksfremlegg med forslag til vedtak
- **Rådgiver:** Habilitet, møte- og dokumentoffentlighet, opplæring
- **Koordinator:** Deltar i møte om samordning av kommunalt kontrollarbeid og statlige tilsyn
- **Arkivansvar**
 - For kontrollutvalgets virksomhet
 - Postjournal
 - Arkiv
 - Håndtere innsynsbejæringer

Forts.

Forts.

Sekretariatet – kontrollutvalgets høyre hånd

Andre oppgaver

- Økonomi- og budsjettarbeid for kontrollarbeidet
- Følge opp kontrollutvalgets vedtak
- Støtte kontrollutvalget i påseansvaret med revisjonen
- Bistå kontrollutvalget i bestiller- rollen overfor revisjonen
- Være oppdatert på hva som foregår:
 - i fylkestinget og sette det i sammenheng med kontrollutvalgsarbeidet
 - innenfor fagmiljøet kontroll og revisjon

Eksempel på kontrollutvalgets oppgaver

Aktiviteter/saker		16.jan	13.feb	12.mar	09.apr	28.mai	10.jun	27.aug	17.sep	15.okt	12.nov	10.des
Påse betryggende revidering	Kontrollutvalgets uttalelse årsregnskap og årsberetning				x							
	Etterlevelseskontroll		x									
	Revisjonsnotat fra revisor				x							
	Revisjonsstrategi										x	
	Uavhengighetserklæring										x	
Planlagte orienteringer fra fylkesdirektør (FD)	FDs internkontroll		x									
	Årsregnskap/årsmelding 2023				x							
	Statlige tilsyn						x					
Evaluering med ordfører	Samhandling m/ fylkestinget										x	
Årsmelding for 2023	Rapport til fylkestinget			x								
Budsjett	Budsjettkontroll 2024								x			
	Budsjett 2025								x			
Årsplan 2025										x	x	
Plan for forvaltningsrevisjon		x	x	x	x	(x)						
Plan for eierskapskontroll		x	x	x	x	(x)						
Bestille forvaltningsrevisjon								x	(x)			
Oppfølging av rapporter										(x)	(x)	
Levering rapport		(x)	(x)			x						
Virksomhetsbesøk						Plan	Besøk					
Evaluering												x
Opplæring		x	x	x		x		x		x		

Praktisk informasjon

- Møteinnkallinger - som regel klar 7 dager før møtet
- Møtedokumentene publiseres samtidig med utsending
- Protokollen godkjennes i møtet og sendes ut/publiseres i løpet av 1-2 dager
- Melding om forfall/ habilitetsvurdering må gis i god tid til sekretariatet slik at vara kan kalles inn

Konsek TRONDLAG IKS

Kontrollutvalgene Møteplan Om kontrollutvalget

Konsek Trøndelag er sekretariat for kontrollutvalgene i 47 kommuner i Nordland, Trøndelag, og nordre deler av Innlandet. Vi ble etablert 1.1.2018, har hovedkontor på Steinkjer og avdelingskontor i Os i Østerdalen og i Trondheim.

Siste nytt

Er du ny i kontrollutvalget og tenker «Hjelp! Hva nå?» Her er [førstehjelp](#) for nye og gamle kontrollutvalgsmedlemmer.

Kontrollutvalg

Alvdal	Flatanger	Folldal
Frosta	Frøya	Grane
Grong	Hattfjelldal	Heim
Hemnes	Hitra	Holtålen
Høylandet	Inderøy	Indre For
Leka	Levanger	Lierne

www.konsek.no

Hva kan du forvente av oss?

- Vi legger til rette for god og effektiv møteavvikling
- Vi viser en samstemt forståelse av sekretariatets rolle - tilpasser oss hvert kontrollutvalg
- Vi gir faglige råd som er tydelige og basert på oppdatert kunnskap
- Vi bistår utvalget med å være en tydelig bestiller som stiller krav
- Vi styrker kontrollutvalgets posisjon ved å knytte det tettere til kommunestyret
- Vi er en profesjonell saksbehandler på høyt faglig nivå

Hva vi ikke gjør:

- Vi følger ikke med på hvem som kan være inhabil i enhver sak
- Vi har ikke kapasitet til å ha en fullstendig oversikt over hva som skjer i fylkeskommunen til enhver tid.
- Vi foretar ikke undersøkelser/ saksbehandling basert på en henvendelse fra et medlem mellom møtene.
- Dere kan ikke forvente å få svar på henvendelser utenom arbeidstid

Hva forventer vi av dere?

- Møter tidsnok
- Møter godt forberedt og har satt dere godt inn i sakene
- Bidrar til god møtekultur
- Varsler om og stiller spørsmål om egen habilitet
- Styrer unna partipolitikk, er objektiv og nøytral, og søker enighet i vedtak
- Beholder oversikten over det store bildet (kontrollperspektivet)
- Holder dere faglig oppdatert (kurs)

Hva er kontrollutvalgets oppdrag?

Hva er en fylkeskommune?

Kontrollutvalgets rolle

Hva er en fylkeskommune?

Kommuneloven § 1-1:

- Formålet med loven er å fremme det fylkeskommunale **selvstyret** og legge nødvendige **rammer** for det
- Loven skal legge til rette for:
 - det lokale folkestyret og et sterkt og representativt **lokaldemokrati** med aktiv **innbyggerdeltakelse**
 - at fylkeskommuner kan yte **tjenester** og drive **samfunnsutvikling** til beste for innbyggerne
 - fylkeskommunenes utøvelse av offentlig **myndighet**
- Loven skal bidra til at fylkeskommuner er **effektive, tillitsskapende og bærekraftige**

➤ Pengene er **middelet** – ikke målet!

«Kontrollutvalget er et utvalg der politikere virkelig kan ivareta sin rolle som **ombud** for borgerne, velgerne og skattebetalerne.»

«Kontrollperspektivet skal legge føringer for debatten i kontrollutvalget, og skal gi utvalget gjennomslagskraft **på tvers av** partipolitiske skillelinjer.»

«... for den politiker som er trygg på seg selv og utvalgets funksjon, må kontrollutvalget være en flott **politisk plattform.**»

Kontrollutvalget er ikke et politisk hvilehjem

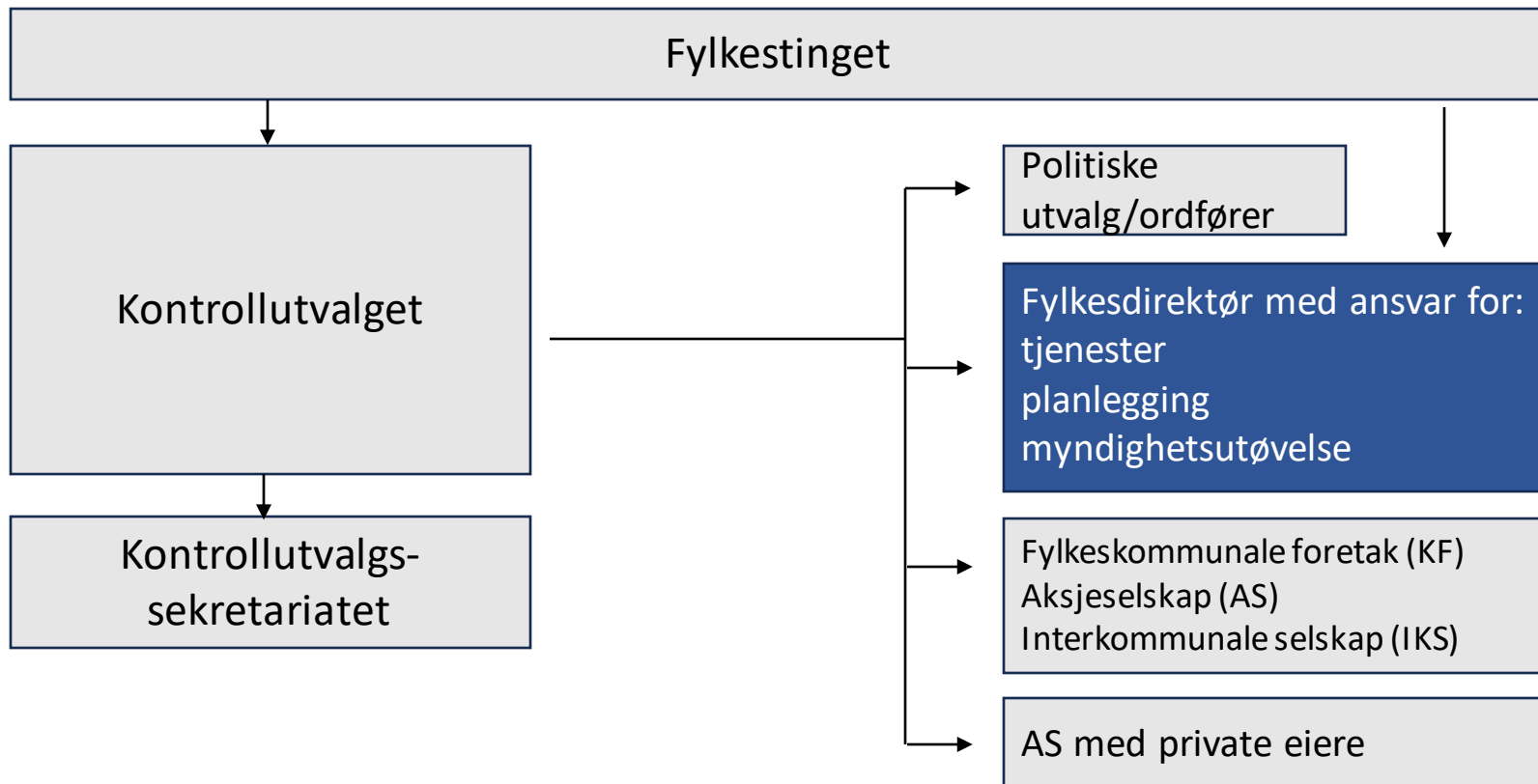

Fredrikstad Blad, 16. november 2019

- REFLEKSJON:
Hvorfor peker skribenten på dette?

Kontrollutvalgets plass i styringssystemet

Kontrollutvalgets rolle – noen grunnstener

- Fylkestinget er kontrollutvalgets oppdragsgiver – og samhandlingspartner
- Kontrollutvalget har ingen beslutningsmyndighet
- Utvalget har full innsynsrett
- Kontrollutvalget er ikke et klageorgan
- Utvalget kan gjøre det som det mener er nødvendig for å ivareta kontrollfunksjonen
- Kontrollutvalget er ikke en domstol, men skal bidra til læring og forbedring

Påstand i lokalavisa

Trønderbladet Nyheter Sport Lokalfotballen Kultur Meninger Eiendom Næringsliv Marked

Meninger

Politikerlønna i Melhus: Kontrollutvalget kan ikke overstyre kommunestyret

Kontrollutvalget kan ikke endre politiske vedtak, så størrelsen på godtgjørelsen til folkevalgte ligger til kommunestyret å bestemme.

Trønderbladet 29.august 2023

Politikerne i en kommune vil fremdeles bevilge seg selv landets høyeste godtgjørelser og kan dessuten møte når det passer dem (men kulturbygg har kommunen ikke råd til).

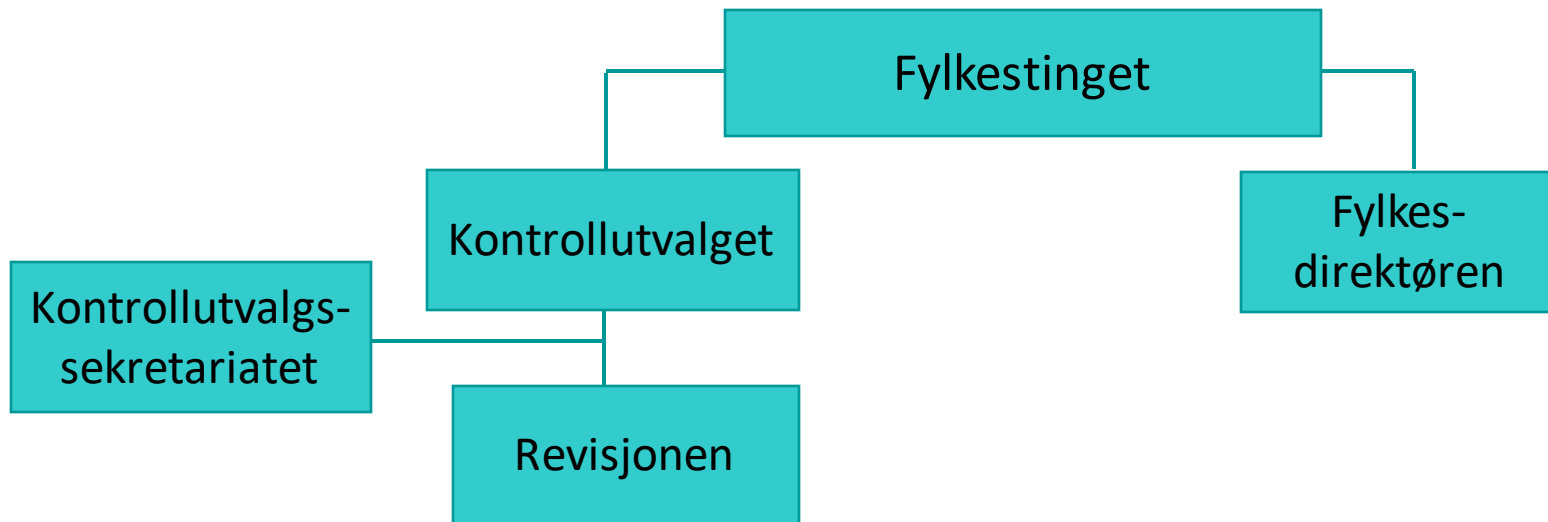
Er kommunestyret habile til å fastsette egne godtgjørelser og fraværsregler for når det skal gjøres trekk i godtgjøringen?

➤ REFLEKSJON:

- Hvilken rolle har kontrollutvalget i å kontrollere politikerne?
- Hvem kontrollerer at reglementet blir fulgt og hvordan?

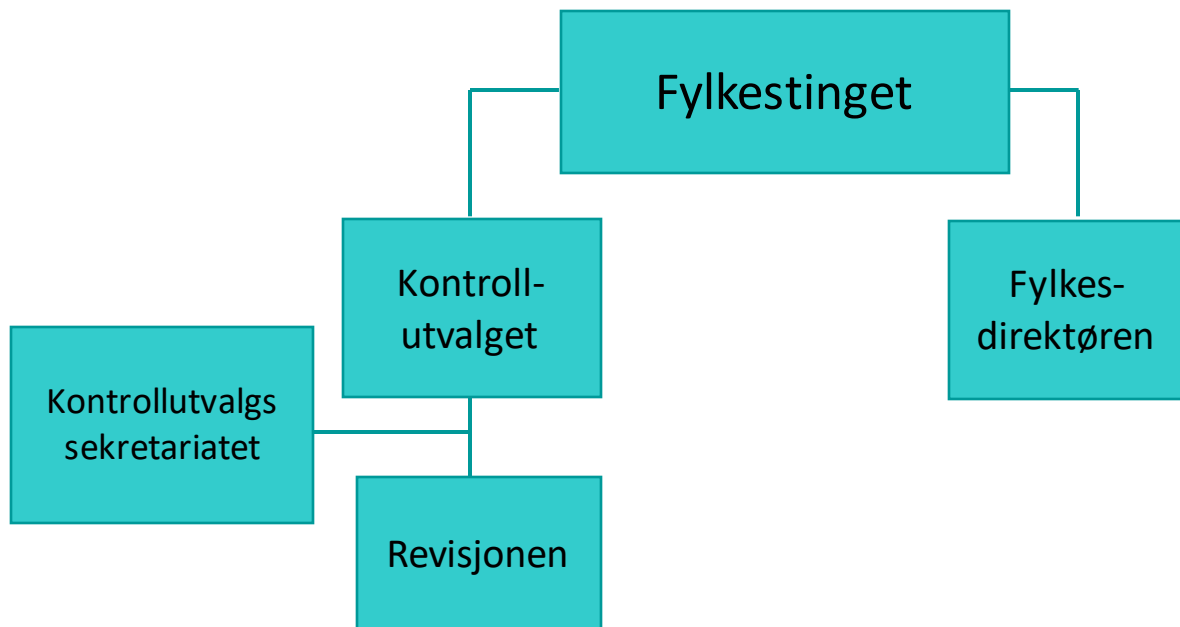

Aktørene i egenkontrollen

«Kontrollkamaratene»

Revisjonen

Leverer revisjonsarbeid på oppdrag fra kontrollutvalget:

- Regnskapsrevisjon

- Forvaltningsrevisjon i kommunen

- Forvaltningsrevisjon i kommunens selskaper

- Eierskapskontroll

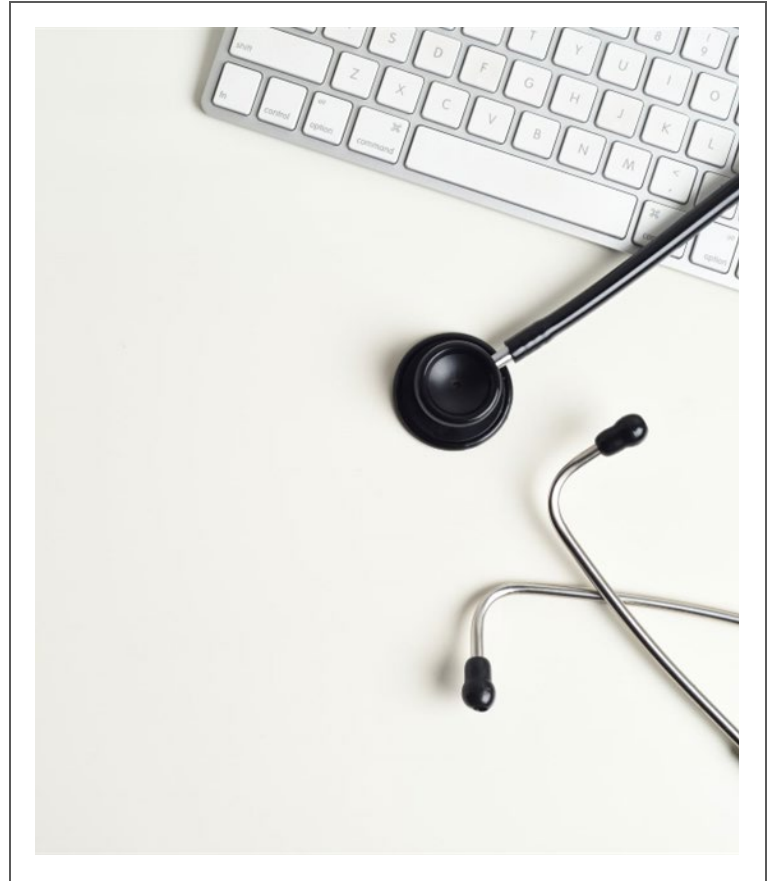
- Andre undersøkelser

For eksempler på forvaltningsrevisjon fra egen og andres kommuner:

www.forvaltningsrevisjon.no

Hvordan jobber vi?

Et lite overblikk

Oppgavene

- Må–oppgaver og kan-oppgaver
 - Må-sakene er lovbestemte aktiviteter som er lik for alle kommuner
 - Kan-oppgavene er de som dere ønsker å sjekke ut for å vurdere risiko. De oppgavene er opp til dere!
- Uplanlagte kan skje – gjerne når det er minst ventet.
 - Vær beredt
- Årsplan viser planlagte aktiviteter
 - Her legger vi også inn kan-oppgaver som kan planlegges.

Vi skal øve :

- fast opplæringspost i hvert møte
- regional samling i Konsek (dagsmøte), uke 3 i 2024
- tilbud om kurs/konferanser

Saker i kontrollutvalget

Aktiviteter/saker	18. feb	25. mar	6. mai	3. jun	9. sep	7. okt	11. nov	9. des
Påse betryggende revidering m.m.:								
a) Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning			X					
b) Etterlevelseskontroll				X				
c) Årsoppgjørsbrev fra revisor					X			
d) Revisjonsstrategi								X
e) Oppdragsansvarlig regnskapsrevisors uavhengighetserklæring								X
Arsmelding for kontrollutvalget	X							
Budsjett for kontrollutvalget					X			
Budsjettkontroll					X			
Bestilling – forvaltningsrevisjon/ eierskapskontroll					X			
Prosjektplan – forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll						X		
Rapport – forvaltningsrevisjon/ eierskapskontroll				X				
Års- og møteplan								X
Virksomhetsbesøk		X				X		

Andre aktuelle datoer:

2.-3. feb.: NKRFs kontrollutvalgskonferanse

8.-9. juni: FKTs fagkonferanse for kontrollutvalg

1. nov: KONSEK Trøndelags samling for kontrollutvalg

Folkevalgt - rettigheter og plikter

Kontrollutvalgets reglement angir deres arbeidsområde

Møtegodtgjøring og tapt arbeidsfortjeneste

Digitale møtepapirer

Møteplikt

Andre retningslinjer, som f.eks. etiske?

Taushetsplikt

Habilitet

Peter Frølich (H), leder av Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite:

*«Komiteen skal **ikke** være et politisk sirkus. Jeg tror folk er møkk lei av det. Saker som dette må løses med **grundighet** og **ryddighet**.
Innestemme.»*

Aftenpostens A-magasin, 30. juni 2023

- Refleksjonsoppgave
Hvorfor sier han dette, og er det sammenlignbart med arbeidet i kontrollutvalget?

